

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejeman, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold. 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četristopne petivrate 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220.

O pravnih stvarih, na katero najse blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Hrvatska narodna stranka

porodila se je pred kakimi četrdesetimi leti. S tem, da so Magjari začeli nemagjarske narode ogerske krone raznorodovati in pôtém magjarizacije svojemu bitju in življu asimilovati, s tem so jih tudi probudili! Prvi med njimi probudili so se Hrvati: s prva peodini možje, potem peodini društveni stani, in na zadnje cela narodna masa. S prva imenovali so se „Ilirce“, ter pod „Ilirijo“ razumevali ne samo trojedino kraljevino, ampak celo zapadno jugoslovanstvo. Zakaj so se Ilirce imenovali? to pustimo na stran, dosta je, da konstatujemo, da je denašnja hrvatska narodna stranka iz ilirske izrasla, ter dednica, zastopnica in razširjateljica ideje ilirizma pod drugim imenom in drugo obliko.

Prvo delovanje ilirske, ali recimo raje, narodne stranke bilo je na to namerjeno, da v hrvatskem narodu zavednost narodnosti obudi. Sredstvo v dosego tega je bilo zlasti negovanje narodnega jezika in preiskave narodne zgodovine. Stvorila sta se v ta namen zavoda: matica ilirska in društvo za jugoslovansko zgodovino. Magjarskemu jeziku postavila je hrvatska narodna stranka hrvatski jezik nasproti. Od leta 1835. do 1845. je doba borbe za obveljavo narodnega jezika proti latinščini in magjarsščini. Mož, ki je bil vodja celega tega gibanja, je bil dr. Ljudevit Gaj.

Narodni jezik še nij bil zagotovljen, in že je narodna stranka velevažen korak naprej storila: od literarnega polja prestopila je na polje politike. Oggerske kraljevini postavila je hrvatsko kraljevino kot ravnopravno nasproti. Dne 29. julija 1845. je palo 13 Hrvatov na Markovem trgu v Zagrebu od magjarskih krogelj. To je bil krvav političen krst za Hrvate. Tri leta pozneje marširalo je 50.000 Hrvatov črez Dravo proti Magjarom za obrambo svoje svobode in samostalnosti. Magjarskim sabljam postavili so se hrvatski handjari nasproti. Načelnik narodne

stranke na Hrvatskem od 1845 do 1850 je bil ban Jelačić.

Že je mislila narodna stranka, da se je Magjarov za zmerom odkrizala, in to dosegla, počemu je težila: narodni jezik namreč in samostalno kraljevino v okviru habsburške monarhije, kar je — duobus litigantibus tertius gaudet — prišel „Švaba“ ter oba prepirujoča se naroda podjarmil. Reakcija leta 1852. bila je nezasluzena in nezakrivljena kazen če že ne za Magjare, za Hrvate gotovo. Desetletni absolutizem pod Bachom preskočimo. Politično gibanje v tej žalostnej in nesrečnej dobi, če se je kje skromno in skrivno javljalo, je bilo proti „Švabi“ obrnjeno. Narodna stranka na Hrvatskem je bila v tej dobi v toliko zaveznica Magjarov, v kolikor so Magjari in Hrvati istega protivnika imeli.

Oktoberski diplom poklical je narodno stranko iz njenega zakotnega žiotarjenja spet pa pozorišče javne delavnosti. Od 1860. do 1867. je bila politična situacija na Hrvatskem precej môtna in zmedena. Narodna stranka se nij mogla odvažiti: ali bi se z Magjari proti Nemcem zvezala, ali z Nemci proti Magjarom? Nij se dalo spoznati, od katere strani večja nevarnost žuga: ali od Magjarov, ali od Nemcev. Nasproti obema delovati, za to so pa bili Hrvati preslabi. Kot pravi refleks te situacije pojavile so se tri politične stranke: ena gledajoča v Pešto (magjaroni), druga gledajoča na Dunaj (samostalci), in tretja gledajoča ne sem ne tam nego v Zagreb (narodna, in glede cele monarhije federalistična.)

Po uvednji duvalizma zaprli so Magjari Hrvatom pot na Dunaj. Nasledek tega je bil razpad tako imenovane samostalne in rajhsratske stranke. Do sedaj môtna in zmedena politična situacija očistila se je vsaj v toliko, da je hrv. strankarstvo se enostalneje vpodobilo, in da so Hrvati vsaj vedli, čegavi so in pri čem da so!

Kakor povsod drugod v habsburškej monarhiji, je tudi na Hrvatskem duvalizem svojo ost zlasti proti federalističnej narodnej stranki obrnil.

V prvem naskoku: v volitvah za Rauchov sabor, je bila narodna stranka nadvladana. S kakšnimi sredstvi so magjaroni proti njej volitven boj bili in zmagali, to je vsemu svetu poznano. V Rauchu našel se je mož, imajoč vse tiste sposobnosti, ki so potrebne za izvedenje take politične akcije, kakoršno so Magjari po uvednji duvalizma na Hrvatskem izpeljati nameravali in res tudi izpeljali: potlačenje narodne stranke! Pri saborskih volitvah je narodna stranka samo 18 svojih kandidatov proturala, in še ti so pozneje sabornico zapustili. Magjaroni so kričali, da narodne stranke nij nikjer več, in celo njeni najiskrenejši prijatelji so rekli, da je vsaj za deset let na tla vržena. Nu hvala bogu, ona se je prej vzdignila, nego se je mislilo. Omotica Rauchovega vdara je naglo zginila. V treh letih hude borbe podrla je narodna stranka Raucha in vso njegovo kliko. V volilnih borbah pod Bedekovičem in Vakanovičem je svojo moč sijajno manifestirala. Denes se more reči, da je na volišči nepremagljiva. Dasiravno še zmerom magjaroni vladno krmilo v rokah drže je vendar narodna stranka edina in prava vladarica v deželi.

Politično stanje, v katero so magjaroni z nagodbo leta 1868. deželo zagreznili, zahtevalo je od narodne stranke, da ga ali pripozna kot zakonitega, ali pa da ga ne pripozna. Narodna stranka odločila se je iz razlogov oportunitete za pripoznanje zakonitosti faktično obstoječega stanja. Narod s prva te politike nij odobral. Videvši pa, da je vendar nekoliko vspaha doseženega, začel se je počasi sprijateljevati s to politiko svojih vodjev. Mož okoli kterega se politično življenje denes na Hrvatskem obrača je Strossmayer.

Gaj, Jelačić in Strossmayer; literat, vojniki in duhoven so do sedaj stali na čelu hrvatske narodne stranke. Gajeva parola je bila: narodni jezik; Jelačićeva: samostalna kraljevina v okviru habsburške monarhije; Strossmayerjeva je pa: državno pravo trojedine kraljevine.

Listek.

Prvi žganjar.

Pravljica.

(Ruski spisal Pogosky, poslovenil Karel Glaser.)

V starodavnih časih so bili ljudje odkritega srca in brez zvijače. Živeli so mirno in zložno; nijso znali grešiti dokler jih nij grda sila do greha dovela. Razprostirale so se neomejene pokrajine, grda sila pa se je tam potepala in meje delala med ljudmi, trudeča se osnovati razne napake in izvršiti hudobna dela; samo človek še nij mislil na greh.

V tem starem času je živel delaven, skušen in skrben vrag, človek pa je bil dober pa vendar vsled svoje gluposti pripravljen za vsak greh. Kaj pa zdaj?

Zdaj je človek prevaril vraga in ga je sovsem noreca učinil: sam ob sebi je izvrševal vsakovrstna grešna dela v spoštovanje vragovo.

Nij se pokazal zdaj vrag več med ljudmi: sesedal je nemiren in v skrbi vtopljen v globini.

Enkrat — temu je zdaj že tisoč let — je bil iz pekla na zemljo v čistu drugih eden mlad

vražec komandiran; bil je poslan, da bi med ljudmi raznovrstne nemunosti zasejal in človeški rod grešna dela učil.

Vsled svoje mladosti in neizkušenosti je blodil ta vražec po različnih mestih in nij mogel primernege prostora najti; skušal je po gozdih ulje razdirati, ptičja gnjezda uničevati, skorjo lupiti drevju. Pregnali so ga iz lesa in rekli: v tuje delo se ne vtikaj; mahali so po njem in rekali: poberi se vragova piščalka. Stisnil je rep med noge in planil iz lesa. V skrbeh in straheljo taval po gozdu, žalostno je premišljeval kako bo vrnivši se v pekel svojemu starosti satanu račun dajal o svojih opravkih.

Bilo je že opoldne, pa še vendar nij nobene prav velike škode napravil, čeravno je bil odposlan ravno o polnoči kakor zapovedujejo hudičevske postave; konečno zagleda za grmovjem njivo in na njivi moža, ki je oral svoj kos zemlje.

Vražec se je skrtil za grmovje: pogledati čem, — si misli — morda se tu kaj dobi?

Možicelj je oral od bele zore, sam se je trudil in konj njegov se je potil. Pride čas, da si svoje moči okrepča, se oddahne in konja na pašo zažene. Izpregši siveca se je usel v grmovje

in ručaju, razvezal svojo mavho iz brezovega lubja, vzal iz nje kos kruha in ga hotel poskusiti, ko se premisli: „otrok imam celo desetorico in vsi prosijo kruha in kruha je pri nas sovsem malo“. Pogleda na kruh vzdihne in misli: če ga zdaj pojem, — na večer se mi zopet zljubi; hočem se rajši do večera premagati; bolje je, da moji deci ostane. In še enkrat je vzdihnil, kruh v mavho vtaknil, sam se vode napil, malenko oddahnil in hajd zopet na delo.

Vražec je izza grmovja vse to delo vidil in vse te misli slišal. Veselja se je zvijal in djal: to je delo, zdaj bode greh! Zatrepetalo je grmovje z vsem listjem in začelo veneti in trava je na tri seznje orumenela. Čas teče, solnce zahaja. O-molknili so ptiči v grmovju, zvonček je v tišini zapel in po vseh globinah se je siva megla razprostrla — večer prihaja.

Orač nij zapazil, da mu je vrag iz mavhe kruh ukral.

Čas je, da pojdem večerjat, si misli možicelj pogledavši na zapadno stran; vsede se v grmovje, da bi povečerjal svoj kruh; ko pa v mavho iz brezovega lubja pogleda — pa še koščeka ne najde.

Narodna stranka pripoznala je zakonitost nagodbe leta 1868. s tem pridržkom ali bolje rekoč s tem pogojem, da naj se ustanove tega pakta še enkrat pretresejo, in kolikor mogoče v prid deželi premene. V ta namen izbral je hrv. sabor regnikolarno deputacijo. V njej leži denes rešitev hrvatskega drž. prava.

Cela narodna stranka pa nij zakonitost nagodbe leta 1868. pripoznala. En del se je odcepil od nje, postavši se na stališče negacije. Ta del narodne stranke se je postavil pod vodstvo dr. Makanea, ter predstavlja mladohrvatsko ali jugoslovansko stranko.

O regnikolarnej deputaciji in o Makanečevcih rekli bodemo v prihodnje ktero.

Za ravnopravnost.

Mi Slovenci se den denes potegujemo za svoj obstanek, za staro pravdo, za svobodo, za svoje pravice, za narodnost, za politično neodvisnost, za Slovenijo, za narodno ravnopravnost.

Vse to so različna imena, reč je ena in ista. Kar pomnimo, že teče ta borba, in še nij končana. Kedaj bo ji konec, kedaj si priborimo, kar želimo — zlato svobodo i častno mesto iste veljave med vsemi drugimi narodi?

Onda kedar vzroki našemu tlačenju nehajo, onda kedar je moč naša tolika, da se nas nikdor tlačiti več ne upa, onda kedar smo svobode želni, da nam je smrt od suženjstva ljubša.

Pred več nego tisoči leti je slovenski kralj Samo Slovene izbavil jarma in podložništva pobivši Obre, Longobarde, Franke. Takrat od leta 623 skoz 35 let so bili naši pradedovi svobodni in častni in imeli so svojo lastno državo združeni z drugimi Slovani v okrogu blizo dnešnjega avstrijskega cesarstva, koja zemlja še je bila takrat celo slovanska.

Po Samovi smrti se je v teku časovem slovanska samostanost ponovila v Velikomoravski državi in v deželskih zvezah českega kralja Otokarja II. Premisla, — samo za kratek čas. Kajti nemško cesarstvo od ene strani in navali divjih ljudstev od drugih strani so Slovane podjedali in opropastili. Boji proti Magjarom, proti Mongolom, proti Turkom se vsaj štejejo Slovanom v prid in prizna se deloma, da so Slovani ubranili Evropo Azijske divjosti.

A naopak boji Slovanov proti Germanom se štejejo Germanom v prid in reče se, da so Germani kulturo rešili pred divjostjo slovansko. O tem bo še zgodovina svojo zadnjo besedo ob svojem času izrekla.

Zgodovina teče naprej. Poleg velikega nemškega — rimskonemškega cesarstva se je ustanovilo že zgodaj Rurik - Varjegovsko slovansko

cesarstvo na sigurnem temelju, ki se krepi krepi — širi širi v obrambo slovanske samostanosti.

Rimskonemško cesarstvo, ki je v teku časovem svoje prestolno mesto v sredino razklanih Slovanov za nekoliko časa položilo, je svoje osode spolnilo in sedajno novo nemško cesarstvo se je umeknolo na svojo nemško zemljo, — ali vsaj sedaj nemško zemljo.

Sredi med nemškim in slovanskim orlom še živi neutralna Avstrija, obstoječa iz vseh nekdanji si naj bolj nasprotnih elementov: Nemcev, Slovanov, Magjarov. Ključajoče se stranke avstrijske se ozirajo naravno po svojih pomočnikih.

Eno edino mogočno geslo pomiri stranke v Avstriji, pomiri Evropo; beseda se je čula pri vsaki ustavi, ki se je oglasila, beseda se ponavlja vsak den, trepeči jo ponavljajo prijatelji in sovražniki, izrekajo jo za resnico in za hlimbo, zlata beseda: Ravnopravnost.

A v djanji ravnopravnost, ne samo beseda, beseda, ki ji djanje ne odgovarja, je laž, je hlimba, je poroga na ravnopravnost.

Če se nam Slovincem da ravnopravnost, t. j. iste pravice, ki je imajo Nemci, se mi Slovenci čutimo svobodni, smo med seboj združeni, od svojih vladani, imamo svoje naprave in postave, ki so nam primerna, imamo svoje uradnike, svoje šole, svoj jezik, svoj dom, milo svojo Slovenijo, ki ima še dovolj prostora za vezi z drugimi narodi avstrijskimi v namenih občne obrambe države pod Habsburškim žezlom.

Dokler pa ravnopravnosti nij, nij pravice, nij svobode, nij miru, nij varnosti — pestni sili, razuzdanosti, nepostavnosti so vrata odprta, in žrelo velikanske grozne vojske Evropske med vsemi največjimi narodi zija in grozi in žuga nad propadom naše države pogreznosti še omiko evropsko z velikim trudom pribavljeno.

Mi pa budimo, krepimo, zažigajmo svoj narod v čitalnicah, na taborih, pri veseljih in žalostnih shodih za idejo ravnopravnosti, ki je ideja pravice in svobode in da jo dovedemo v djanje — navdušujmo se v medsebojno slovansko solidarnost, naj da ideji moč in svršitev! —

Dopisi.

Iz Zagreba, 18. avg. [Izv. dop.] Kakor v naskoku je sabor v treh sednicah proračun za avtonomno upravo predebatiral. Uradnikom je dovolil 20 odstotkov njih plače v ime stanovnine. Od proračunanih 20.000 gld. dispozicijskega dozvolil je po vročej debati samo iznos 8000 gld., katere je vlada že potrošila bila. Dotacija za gledališče ustanovila se je na 32.000 gld. (proračunski odbor predložil je samo 28.000 gld.) Tudi proračuni deželni deželni zakladov so že usta-

novljeni. Profesorjem zagrebške gimnazije in velike realke dopisal je sabor razen 20 % stanovnine še mestno priklado 150 gld. Tudi zakonska osnova o obrambi poljskih pridelkov se je odobrila. Kakor se čuje bo sabor do 3. novembra odgođen. Jesenske velike skupščine županij so sklicane na 28. in 31. avgusta. Zadnji čas so bili v Zagrebu češki emigrant Frič, ruski profesor Kučubinski in črnogorski senator Vukotič.

Proti imenovanju Taljana za zagrebškega kanonika je vložil kapiteljski zbor protest, ter s tem prišel v ostro navpičnost s svojim nadbiskupom. Taljan je po ogerskej prekuciji leta 1849 prestopil k protestantizmu, ter se tudi oženil. Zavalj materijalnih koristi, prestopil je, ko je vdovec postal, nazaj h katoliškej cerkvi, ter je denes zagrebški korar. „Katoliški list“ je naravnost rekel, da so bili pri imenovanju Taljana politični obziri merodajni, na cerkvene koristi se niti pomislilo nij. Poleg vsega tega se pa glas, da pride Strosmajer za nadbiskupa v Zagreb, še zmerom vzdržava.

Politični razgled.

Na čelu vseh dogodkov v notranji politiki stoji čin praške deželne kot kazenske sodnije, pri kateri je znani češki publicist in poslanec J. S. Skrejšovský od zadnjega četrtka za pr. t. Skrejšovský je lastnik „Politike“, onega časopisa, ki ostreje ko vsi drugi ustavovernej druhali resnico v lice pravi, Skrejšovskega in njegove „Politike“ se tlačitelji avstrijskih narodov boje kakor da bi bil on sam živ bognasvaruj. Zato je tudi silno veselje v Izraelu, da je oni nasprotnik zaprt. Kot vzrok, zakaj je Skrejšovský v ječi, se poroča, da časopis „Politik“ davka od inseratov nij natanko plačeval. Od vsakega inserata pripade namreč državni blagajnici 30 kr. in pri odpravljanju teh pripadkov so neki pri „Politiki“ našli se neredi. Sicer je lastnik „Politike“ Skrejšovský sedaj samo v preiskovalnem zaporu in iz tega še nikakor nij dovoljeno sklepati, da je on kot lastnik omenjenih neredov kriv; to mora stoprv končna obravnava dokazati. Piše se, da oni ljudje, katerim je lastnik izročil administracijo, ne bodo tajili, da so krivi nerednega odpravljanja inseratnih pristojbin. Vsekako pa je napačno in naravnost postavi nasprotno, ako se — kakor to delajo ustavoverni listi — vsled dogodka, da je kdo tožen in v preiskovalnem zaporu, že javno tožence opisuje kot kriv.

O povabilih avstrijskih mestnih zastopstev k svečanosti belgradski čitamo v „N. fr. Presse“ poročilo, ki pravi, da je generalni konsul avstroogerski v Belgradu Magjar Kallay dal povod, da so se ona povabila razposlala. Bel-

Kdo bi mi bil to vzal? si misli, — morda je kak gladovnjak došel sem in mu kruh pojedel. No, dobro mu naj tekne! nam ne pristoja, da bi se pijančevanja privadili, ne umrjem do jutri. Malo si je oddahnil in še deset brazd izoral.

Vravec se je jako veselil; samo to ga je vznemirjevalo, da možicelj ne kolne, da se ne jezi a vrh tega si govori: na zdravje! Nijsem škode učinil? kali? Čas je, da se poda vrag v pekel.

Vzletel je kakor orel kvišku, sedemkrat se je zagnal v zrak in pozneje kakor strela skoz zemljo šinil; zemlja se je stresla, plamen je švignil vihram in na istem mestu, kjer je bil vrag, prodril je iz zemlje kipeč vrelec.

V glavni globini v črnih vrtuncih dima na kamen, tem prestolu je sedel Satan. Zamišljen črn s ščetinastjo brado je sedel Satan kakor pes, ki se dolgočasi privezan na verigo; pripovedoval mu je vrag vračajoč se domu, kar je doživel na zemlji; nij bil zadovoljen starosta vragov — ker so mu tovariši podložniki premalo zla učinili. Cel kup grehov je bil, vragu pa vse premalo. Stal je pred njim star zakrivljen vrag, krutil je votlim glasom: v treh novih vaseh sem 27 dvorov, 17 gumen in eno cerkvico do tla požgal. Z zobmi

je zaškripal Satan; zolte pene in zelen dim se mu spustita iz žrela in z jezikevega konca je kanljial strup: ali nijsi mogel na greh človeka prisiliti? je zarjul in zakrivljen vrag se je ves stresel kakor listje na ognju. „Obesite starega vraga za rep!“ je zagromel Satan. Hipoma so ga zgrabili drugi vragovi in ga zvezali, zobe zmiže in jadi so sikali za njim; po celem peklu je nastal ropot — in zopet tiho; tu pa tam se je slišalo, kako vahljajo ognjeni jeziki plamna. Vstopil je drug vrag pred Satana, ne velik, rudečelas, z repom, ki je bil en seženj dolg in rekel: Zagnal je jerob siroto med svet. Satan ga je sivo pogledal in zarenčal: kako siroto? Dete je še, naučilo se je malo, pa krasti že zna, je odgovoril mirno vrag.

A kaj jerob?

Nakopičuje si denar, vzeti revni sirotici: imamo še dela. Satan je zamahnil z rogovi, se stegnil, izdehnil in celo gnjezdo jadov in tri škorpijone izpljunil. Urno stopaj, je rekel.

Vsi vragi so se zasmejali rudečemu vragu, ta pa je obstal in prašal Satana: česar še želiš? to je že sedma lepa služba in vse je še ničevno! Vzdihnul je satan, prikazal se je sivi sopuh iz nosnic: sodec kipeče smole mu dam in tri obešene.

Odšel je rudeči vrag, veselo je skakal in se vihtil kakor bič in se oblizaval.

Prišel je s sporočilom bês korenjak:

„Razburil sem ocejan in dve barki potopil“

„S kakovim blagom?“

Edna je bila nabasana s pšenico.

Dobro! je zagromel stari.

Druga je nosila svilo in zlato.

Norec! bolje je grešiti kakor imeti zlato in svilo; reši tovore, spravi jih na breg in zasuj s peskom. Naj bo zaklad, naj blodeč ogenj po noči tam plapola, slišiš?

Slišim.

A kje so ljudje z barko?

Vsi so šli do dna. Samo kupec in dva kormanosa sta se otela.

Vrag korenjak je odšel, na njegovo mesto je stopil mal črt, oproščen spon, s pesjim gobcem na kozličkih rožicah, z očmi iz stekla.

Cepetaje je pripovedoval, kako je marsiktero prekrasno in prevzetno gospo, ki je imela glupega moža, vkanil. Pri tej priložnosti je črt svoje oči in nekoliko zobov zgubil; Satan ga je s koritom v gobec lopil, rekši: Bedak, kjer je žena vetrnjača in mož glupač, tam se tudi brez tebe lahko

gradski mestni zastop je neki prašal srbsko vlado, ali sme povabiti nekatera mesta v Avstriji. Minister zunanjih zadev Matić je o tej stvari se posvetoval z avstroogerskim generalnim konzulom in ta je srbskemu ministru rekel, naj dovoli mestnemu zastopu Belgrada, da povabi mesta v Avstriji. Srbski minister je Kallay - u svetoval, naj o tej stvari poprej svojo vlado popraša; a Kallay odgovori, da to nij potrebno, kajti v „Avstriji sme vsakdo iti, kamor hoče“ — ako nij Slovan, bi mi pristavili! Oficijozni list srbske vlade „Jedinstvo“ pravi, da se je knez Milan čudil, da so deputacije avstrijskih mest v Belgrad prepovedane, ker je generalni konzul Kallay sam rekel, da se avstrijska vlada pošiljanju deputacij v Belgrad ne bode protivila. Iz vsega tega vidimo, da je Kallay vendar nekoliko bolj svobodno mislil, ko njegov glavlar Andrassy.

Po dunajskih poročilih bode cesar Franc Jožef 6. septembra došel v Berlin in bode tam pet dni ostal.

Ruski časopis „Golos“ pričakuje od s h o d a treh cesarjev v Berlinu, da bode prinesel slovanskim podložnim Avstrije izpolnitev pravičnih tirjatev. Rusija se zanima za osode avstrijskih Slovanov kot sorodnih narodov. Glede orijentalškega vprašanja, pravi „Golos“, je Rusija pokazala, da jej nij do dedščine po „bolnem možu“, a Rusija si prizadeva, da dosežejo pravoslavni podložni Turčije brambo in varnost svojih pravic. Razmerje Nemčije in Avstrije h katoliški cerkvi se bode po legislativni poti uredilo, a v Berlinu se utegnejo dogovoriti o tem, kako postopati ozirom na volitev naslednika papeža Pija IX.

Da bi hrvatski sabor razpuščen bil, je gorka želja vse slovansko črteče stranke, katero zastopa „N. Fr. Presse“. Zato čitamo v tem listu o vsaki priliki, da „se govori“ o razpuščenju hrvatskega sabora. Isti list pravi, da „se govori“, da cesar od sabora sklenenega proračuna (glej dopis) ne bode potrdil.

Garibaldi je zopet objavil pismo, ki se sme smatrati kot sedanjí program italijanskih demokratov. V začetku pisma svetuje stari bojevnik za osvobojenje in zedinjenje Italije, naj se posamesne demokratične stranke spravijo, naj se uresniči svoboda vesti, torej odpravijo predpravice, katoliške cerkve in zatrejo religiozne korporacije, potem prehaja Garibaldi na šolo in tirja obligatoričen in brezplačen poduk podajanj od posvetnjakov. Dalje tirja Garibaldi odpravljenje davka od soli, „ki teži na vsakdanjem kruhu“, odpravljenje užitninskega davka. Tudi finančialne zadrege zahtevajo decentralizacijo, ki bi naj običino za podlogo imela, kar se kaže v najslavnejših tradicijah Italije in izgledu Amerike. Pra-

greh stori. Stopili so pred Satana zaporedoma še razni vragovi, črti inbesi, ki so vsi svojega poglavarja hudo razkačili, ker nijso nič posebno neumnega proizveli. Eden pa je še posebno razkačil Satana pripovedovaje, da je dva plešasta modrijana primoral, da sta se zarad najdenega brezzobnega grebena stepla, in s tem pri vseh ljudeh osramotila.

Zaupil je Satan in vsi so bili v strahéh.

Prišel je na vrsto tudi naš črtek.

„Kaj pa ti?“ zagromi starši.

„Lačnemu človeku sem zadnji kos kruha ukradel“, odgovori hudiček.

„Kaj?“ Ti se mišliš z menoj šaliti? Primega za rep in tako loputne ž njim ob steno, da je po celem peklu zaropotalo.

Strašno se je razjezil stari črt. Poslal sem ga na zemljo, da bi kot delavec služil pri okrašenem človeku in mu veliko bogastvo prislužil, iz katere bi potem hudobija nastala. Pa — cel pekel naj treščí v me — vsi so šli — ropotal je na svojem tronu in tulil da je kamnje pokalo: čarovnice so z biči mahale, zmije sikale igraje se in izpuščaje strup na goreče kamnje; škorpijoni in pajki so urno nad spečim satanom mrežo predli. On spi.

(Dalje prih.)

vica do zborovanja in tiskovna svoboda morate nehati biti laž. Tudi hvali Garibaldi vseobčno glasovalno pravico vseh, ki brati in pisati znajo.

Razne stvari.

* (K Preširnovi slavnosti), ki bode v nedeljo 15. sept., izvemo: Južna železnica se je 13. t. m. naprosila od strani odbora pisateljskega društva za na polovico žnižano ceno vožnih kart iz vseh štacij, ki leže med Gradcem, Zagrebom, Trstom, Gorico, Celovcem in med središčem Ljubljano. Enaka prošnja se je vložila 16. t. m., na vodstvo Rudolfove železnice za vožnjo na celi črti iz Ljubljane in iz Trbiža. — C. kr. deželni vladi se je slavnost naznanila s prošnjo, naj to na znanje vzame. Program svečanosti je: Začetek ob 11. dopoldne. Slavnostni govor g. dr. Razlaga. Razkritje spomenske ploše na Preširnovi rojstveni hiši. Petje Stritar-Ipavčeve kantate. Blagoslovljenje ploše po g. župniku Pintarju. Pevski zbor poje več Preširnovih pesnij. Končni govor prof. Zupana. Po skončani slovesnosti se ide v pol ure oddaljeni Bled, kjer je občni obed in skupna veselica.

* (Odbor pisateljskega društva) je imel 16. t. m. sejo, katere so se vdeležili vsi ljubljanski in eden zunanjih odbornikov. Najprej se je pogovarjalo in sklepalo o Preširnovi svečanosti, kakor zgorej povedano. Glede občnega zbora pisateljskega društva se je sklenilo, da bode 14. septembra (en dan pred Preširnovi svečanostjo) v Ljubljani. Program: Znanstveni govor predsednika g. Davorina Trstenjaka. Sporočilo tajnika in denarničarja, volitev definitivnega odbora, nasvet začasnega odbora o premembi §. 8. društvenih pravil (naj se letni donesek podpornikov zniža); nasvet začasnega odbora o porabi denarjev za društvene namene.

* („Narodna tiskarna“ v Ljubljani) je najela stanovanje v poslopji g. Tavčarja v „Hotel Evropa“ na celovski cesti. Ker so stroji in črke že kupljene in na potu v Ljubljano, *) bo tiskarna v Ljubljani že prihodnji mesec začela.

* (Iz Ljubljane) se nam piše, da bode g. prof. Pajk prevzel uredništvo velikega Wolfovega slovensko-nemškega slovarja.

* (V Belgrad) je včeraj odpotoval glavni urednik „Slov. Naroda“ g. Jurčič, da bode izvirna poročila za naš list o veliki slavnosti vstolovanja kneza Milana poslal in prinesel.

* (Odgojevanje duhovnikov.) Minister Stremayr neki hoče predložiti državnemu zboru postavo, katera zapoveduje, da se morajo bogoslovci tri leta izobraževati na vseučiliščih (na teologičnih fakultetah), ne več v škofovskih semeniščih. Ali bode to izobraženju bogoslovcev za duhovnike v korist, o tem so duhovniki sami needini. Neopravičen pa se nam zdi „Glasov“ strah, da bi izobraževanje bogoslovcev na vseučiliščih zunaj slovenske domovine škodovati moglo njih narodnemu mišljenju. Kdor se ozre na slovenske mladeniče, ki se za kak posveten poklic na vseučiliščih na Dunaji itd. pripravljajo, vidi, kako resničen je izrek: „Na tujem je domoljubje doma“ in gotovo se sme od bogoslovcev gledé narodnega mišljenja isto pričakovati ko od njih posvetnih vrstnikov.

* („Društvo učiteljev in šolskih prijateljev“) so ustanovili učitelji vranskega, gornjegradskega in šoštanskega okraja. V Gomilski so učitelji iz imenovanih okrajev 13. junija sestavili društvena pravila, po katerih ima društvo namen pospeševati medsebojno izobraževanje učiteljev, braniti učiteljske pravice in vzbujevati naklonenost do šole med narodom. Vlada je z odlokom od 16. julija, št. 8499, pravila potrdila in 25. julija so učitelji se zbrali v Braslovčah, da društvo kot postavno obstoječe otvorijo. Piše se nam, da se je raznesla govornica, da bi bili učitelji 25. julija v Braslovčah podpisali peticijo do

*) In menda tudi nekaterim „na potu“. Stavec.

vlade, naj se odpravi iz ljudske šole krščanski nauk. Prošeni smo, naj objavimo, da ona govornica nij resnična. Imenovano društvo ima po nam poslanem poročilu samo namen, pospeševati blagor ljudske šole in se je ustanovilo za to, da bi učiteljem vranskega, gornjegradskega in šoštanskega okraja ne bilo treba pristopiti celjskemu od tamonjše kazine komandiranemu učiteljskemu društvu.

* (Nemški glas o avstrijskih Nemcih). Nemški list „Bad. Beobachter“ piše o avstrijskih Nemcih: „Ako se komu sme očitati nepatriotizem, so to Avstrijci, ki potujejo po strelskih in turnerskih slavnostih na Nemškem in ki se ne sramujejo svojo avstrijsko domovino grditi, da bi v Berlinu se prikupili, pri tem pa ne pomislijo, da nemško vlado samo v zadrego spravljajo. Koppi in Göllerichi (govornik v Bonnu pri telovadni svečanosti) izrekajo željo „biti združeni z Nemčijo“ in prinašajo „pozdrave avstrijskih Nemcev“, dasi jim nikdo nij dal pooblastila in jim naložil največje poniženje Avstrije. To so ljudje, ki doma nič ne veljajo, za to se od mesta do mesta potepajo, da bi ulovili pohvale, katere se od naših servilnih ljudi zmerom lahko nadejajo.“ To izjavo na Nemškem izhajajočega lista priporočamo ljubljanskim, celjskim „nemškim srcem“ in vsem Avstrijcem, ki se Nemce imenujejo, v preudarek.

* (Kako ustavoverci za šolo skrbijo.) V Žižkovu na Češkem imajo „Občansko besedo“, katera je mislila napraviti svečanost z namenom, da čisti donesek za ustanovljenje šole v Žižkovu pripade. Svečanost bi imela biti blagoslovljenje zastave one „besede“; toda na zastavi je predočen sam živi Žižka — bog bodi Nemcem milostljiv! — in zato je general Koller svečanost prepovedal in s tem šoli v Žižkovu nastanek nemogoč storil. Iz tega dogodka se zopet vidi, da je ustavovercem samo tedaj kaj za šolo, kadar njihovim političnim nameram služi.

* (Podpora.) C. k. ministerstvo za poljedelstvo je dovolilo vinorejskemu društvu dornberškemu na Goriškem 200 gld. podpore, da si omisli za svoje namene potrebnih priprav. „Soča“.

Poslano.

Gosp. poverjenikom „Slovenskega pisateljskega društva!“

Ker se bo vabilom k občnemu zboru dodal tiskan imenik vseh društvenikov, prosimo gosp. poverjenike, naj nam najdalje do 25. avgusta t. l. naznanjajo, kateri udje so se pri njih oglašali.

Odbor.

Poslano.

Vabilo

k pristopu „Glasbeni Maticí“ v Ljubljani.

C. kr. deželno predsedstvo je z odlokom 14. dne junija t. l. št. 5732., dovolilo osnovo družbe: „Glasbene Maticí“ v Ljubljani — z namenom, vsestransko podpirati in gojiti slovensko narodno glasbo. Da tedaj vzraste do sedaj še pogrešana slovenska glasbena literatura, misli to društvo na svitlo dajati dobre slovenske kompozicije za cerkev šolo in dom in razpisavati darila za najboljša domača glasbena dela, — nabirati po vsej slovenski zemlji narodne pesmi, ki se nahajajo med narodom, in skrbeti za to, da se te pesmi v lepo uredjeni zbirki na svitlo dadó, — skrbeti dalje za to, da se osnuje glasbena knjižnica, v katero imajo s časom priti pred vsem izvirne domače pa kolikor bo mogoče, tudi vse druge izvirne slovenske kompozicije, kakor tudi podučne knjige o glasbi iz vseh jezikov, — napravljati glasbene produkcije, — koncem utemeljiti na Slovenskem po mogočnosti pevske glasbene šole. Vsak izobražen človek, bodi si moškega ali ženskega spola, more pristopiti k temu društvu; družbeniki plačujejo na leto 2 gld., ustanovniki pa enkrat za vselej 40 gld. oziroma v 4 letnih obrokih. Nadjamo se, da vsi domoljubi in tudi mile domoljubkinje, katerim je mar za razvitek naše narodne

glasbe, bodo gotovo radostni pozdravili napravo tacega občekoristnega in sosebno Slovencem potrebnega društva in zato tudi ne dvomimo, da bodo prihiteli vsi združiti se v kolo prijateljev glasbe v pospeh in povzdigo narodne pesmi. Pri- držujemo si še v prihodnje dalje o tem govoriti; danes prosimo le, da bi ta poziv blagovolili obja- vsi slovenski časniki.

Oznanila pristopov ali vspisnin prejema g. družbeni blagajnik Franjo Drenik.

Franjo Ravnikar, Anton Jentl,
predsednik. podpredsednik.
Vojteh Valenta, Franjo Drenik,
tajnik. blagajnik.

Loterijske številke.

V Trstu, 17. avg. 90, 61, 66, 46, 85.
V Lincu, 17. avg. 12, 82, 22, 15, 45.

Listnica uredništva. Gosp. J. K. B. Bojimo se, da bi z objavljenjem Vašega spisa ravno nasprotno dosegli nego Vi doseči hočete. Brezstrastnim, blagohotnim glasom v prid slovenske ljudske šole pa je naš list vedno odprt. Rokopisov ne vračamo nikomur.

Za lekarno na Kranjskem

išče se gimnazijalec, da vstopi z dobrimi pogoji za praktikanta. Kje, se izve pri administraciji "Slovenskega Naroda."
Kdor je že v kakej lekarni bil, ima pred drugimi prednost. (151—3)

Z bogom!

Odhajajoč v kratkem v svojo drago domo- vino, ne morem se od vsacega spoštovanega go- spoda zastopnika banke „SLAVIJE“, osebno po- sloviti, torej sem si izvolil očitno cesto.

Zahvaljujem se vsem za nekolikoletno zdatno podporo s prošnjo, da se tudi v prihodnje blago- volijo na me spominjati.

Vsem gospodom zastopnikom in družbenikom banke „Slavije“ tedaj pri- srčno „z bogom!“ in gromovito „Na zdar!“

Jan. Lad. Černy,

sedaj generalni zastopnik banke „Slovenije“ za Češko, Moravsko in Slesko. (154—1)

Mariborska

eskomptna banka

Visoka c. k. namestnija je potrdila obliko za naše

vložne knjižice,

ktore tedaj odsihmal tudi izdavamo, kakor hranilnica. Vloženemu denarju pri- raste 5% obresti, in 1. januarja ter 1. julija vsakega leta pripisujemo je kapitalu. Obresti tečejo od dneva vloge do dneva vrnitve, in odprta je naša banka vsaki dan od 8—12 dopoldne, ter od 2—6 popoldne.

Opravljeni odbor.

(153—1)

! Zeit ist Geld !

Pravi prostor najboljše ure najceneje kupovati, je tovarnica za ure **FILIPA FROMMA**

Rothenthurmstrasse, Nr. 9, gegenüber der Wollzeile na Dunaji.

Vse ure, na sekundo regulirane, se prodajajo s 5letno garancijo.

Samo 17 ali 18 gld. prav angleška prefino v ognji po- zlačen srebna kronometrska ura z dvojnimi plaščem, prefino emailirana, z verižico iz talmizlata in medaljonom vred.

Samo 14 ali 17 gld. prav angleška srebna kronome- trska ura z enojnim plaščem in kristalnimi stekli z verižico in medaljonom v toku.

Samo 19 ali 20 gld. Srebrni remontoari, brez ključa za navijanje, s kristalnimi stekli v najfinjšem lesenem toku.

Samo 8 ali 10 gld. prav angleška cilindrična ura, v 6 rubinh, kristalnem steklu, fino verižico iz talmizlata, usnjastim tokom in pisanim 5letnim garantilnim listom.

Samo 14 ali 18 gld. prav angleška remontoarska ura a la prince of Wales najmočnej- šega kalibra s kristalnim steklom, kolesjem iz nikla v pravem, čistem zlatu; te ure imajo profi drugim prednost, da se dajo brez ključa naviti; k takim uram dobi vsak verižico iz talmizlata z medaljonom in garantilnim listom zastoj.

Samo 12 gld. ura v talmizlatu z dvojnimi plaščem, sa- nikonovim kolesjem, skakalecem, kristalnimi stekli in niklovim kolesjem, z verižico iz pravega talmizlata, medaljonom, usnjastim tokom in garantilnim listom vred.

Samo 28 do 34 gld. srebrna siderno-remontoarska ura, ki se da brez ključa na- viti, z verižico iz talmizlata in medaljonom vred.

Samo 15 ali 20 gld. prav srebrna siderna ura, s kristalnim steklom, elegantno verižico in medaljonom.

Samo 12, 15, 18 gld. ure za gospe iz srebra s kri- stalnimi stekli, minijaturni for- mat, prefino v ognji pozlačen z verižico za okolo vratu vred, vse v toku.

Samo 16, 18, 20 gld. iste z dvojnimi plaščem in ve- rižico za okolo vratu.

Samo 22, 25, 30 gld. zlata ura za gospe s kristalnim steklom in verižico za okolo vratu.

Samo 40 ali 48 gld. Zlate ure za gospe z diamanti in verižicami za okolo vratu.

Samo 60 ali 70 gld. iste z dvojnimi plaščem.

Samo 75 ali 100 gld. zlati remontoari za gospe z elegantnimi verižicami za okolo vratu.

Samo 70, 80, 100 gld. zlati remontoari za gospe s kristalnim steklom.

Samo 90 ali 120 gld. isti z dvojnimi plaščem.

Samo 200 ali 400 gld. zlati kronometrični remontoari z dvojnimi plaščem.

Srebrne urne verižice gld. 2, 50, 3, 4, 5, 6, 7, 10 do gld. 12.

Zlate urne verižice gld. 18, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100.

Budilci z uro 7 gld.

Ure za na steno s podobo, 2, 3 in 4 kose igrajoče, gld. 70, 80, 90.

Ure s trepetikeljem, 2, 3 in 4 kose igrajoče, gld. 80, 100, 120.

Igralnice, 2, 4, 6, 8 kosov igrajoče, gld. 15, 35, 55, 75.

Album za fotografije z muziko gld. 8, 10, 12 do gl. 15.

Tobačnice z muziko 7 gld. 59 kr.

Šmodkarnice z muziko 18 gld.

Sivalnice z muziko 15 gld.

Ure s trepetikeljem lastnega izdelka s 5letno garancijo:

Take, ki se vsak dan navijajo gld. 10, 11, 12.

Take, ki se vsak 8. dan navijajo gld. 16, 17, 18, 19, 20, 22.

Take, ki se vsak 8. dan navijajo in vsake pol ure bijejo gld. 30, 33, 35.

Take, ki se vsak 8. dan navijajo, vsako četrt ure bijejo in ure ponavljajo gld. 48, 50, 55.

Take, ki se vsak mesec navijajo gld. 28, 30, 32.

Ure za pisarnice gld. 10, 15, 20.

Ure za kavarne gld. 15, 25, 30.

Velika delavnica za popravke.

Stare ure, gostokrat dragi rodovinski spo- minki, se popravljajo in narejajo tako, kakor bi bile nove. Cene za popravke s 5letno garancijo gld. 1 $\frac{1}{2}$, 3, 5 do 10 gld.

Edina in sama zaloga

prav angleških ur od E. in E. Emanuela v Londonu.

Vsled posebnega imenovanja dvorna zalagarja Nj. Vel. kraljice Viktorije, kralj. Visokosti princa Waleskega in vojvode Edinburgskega, Nj. Vel. Sultana in Nj. Vel. kralja Portugalskega.

Pismena naročila

se za pošni povzetek ali poslan znesek v 24 urah storé. Na posebno željo se tudi ure in verižice pod povzetkom na izbir pošiljajo in za nazaj poslano denar vrnejo.

Cene naše tovarnice so vedno nižje ko povsod najnižje in stojimo vedno s svojimi izdelki na vrhuncu časa.

Vsi, ki nove naročiti žele,

Vsi, ki stare za nove zamenjati žele,

Vsi, ki slabe za dobre zamenjati žele, so prošeni, naj se na to firmo obrnejo.

Staro zlato in srebro, državni papirji, se za najvišje cene namesto plačila jemljejo.

Tovarnica za ure **F. Fromm-a** Rothenthurmstrasse 9, Dunaj.

Pred sleparstvom se svari! V najnovjšem času naznanjajo trgovci z igračkami in bazarji, ki si ime tovarničarji ur pri- svojujejo in celo svarila na svitlo dajejo, popolnem navadne ure brez vrednosti za angleške. Mnoge pritožbe, katere nam o tem dohajajo, nam dajejo povod svariti pred tem sleparstvom in p. t. občinstvo varovati škode. (36—23)